

Zřícenina hradu Kaltenštejn

Kraj: Olomoucký

Okres: Jeseník

GPS souřadnice: 50.295343N, 17.152174E

Zřícenina hradu Kaltenštejn (nazývaná též Hradisko) se nachází 9 km severně od Jeseníku, na osamělé kupě u Černé Vody ve Slezsku. Hrad stojí na zalesněném kopci nedaleko silnice ze Žulové na Vidnavu, spojující kdysi Moravu se slezským Otmuchovem a Nisou. Od roku 1958 je chráněn jako kulturní památka ČR.

O počátcích hradu mnoho nevíme. První písemná zmínka o něm je z roku 1296 a týká se sporu mezi vratislavským biskupem Janem III. Romkem a svídnicko-münsterberským knížetem Bolkem, který nedávno postavený hrad biskupovi odňal. Krakovský biskup Jan přiměl knížete, aby hrad vrátil jeho majiteli. V té době plnil úlohu správního střediska kraje.

V první polovině 14. století byl hrad zastavován, a to i více držitelům současně, než jej roku 1345 částečně zdědil a částečně opět vykoupil biskup Přeclav z Pohořelé. Pak jej biskupové drželi přímo, a tehdy byly z hradu spravovány vsi Stará Červená Voda a Jindřichovice u Vidnavy. Za husitských válek hrad sice zřejmě obsazen nebyl, ale v důsledku finančního vyčerpání biskupské pokladny byl opět zastavován.

V době husitských válek spravoval hrad Kunc Tham ze Sedlic, který se zavázal biskupu Konrádovi, jednomu z hlavních protihusitských činitelů ve Slezsku, že jej nikomu bez vědomí biskupské vrchnosti nevydá. Zdá se, že se Husité za svého tažení do Slezska roku 1428 nepokusili hrad dobýt, protože v pramenech jsou z té doby uváděni biskupští kasteláni. Roku 1441 se Kaltenštejn stal svědkem násilných událostí, když se ho zmocnil rytíř Zikmund Rachna. Ten unesl dceru kladského hejtmana Půty z Častolovic, a když prchal před jejím otčímem Hynkem Krušinou z Lichtenburka, podařilo se mu hrad překvapivě obsadit.

Biskupské vojsko však hrad dobylo a hlavní protagonisté mučení a popraveni.

Z inventáře z roku 1443 se dozvídáme, že hrad měl celkem čtyři brány. Soběstačnost hradu zajišťoval větrný mlýn a pivovar. Kromě nich zde byla konírna a kamenný dům, jistě palác spojený s věží. V roce 1455 převzal hrad od kapituly Kryštof z Czeschdorfu, který jej na svůj náklad opravil. Po jeho smrti hrad převzal výměnou za Frýdberk Hynek Meinholt. Po jeho smrti roku 1464 spravovala hrad jeho žena se synem Hynkem. Ten se udržel na hradě dlouho. Hradu se vzdal teprve v roce 1497 ve prospěch manželčina zetě Jindřicha z Tetova. V té době však už okolní vsi, zejména Černá Voda a Červená Voda, v důsledku válečných událostí zcela anebo z valné části zpustly a hrad v řídké obydleném kraji ztratil význam.

Proto jej biskup Jan Thurzo vykoupil jako administrátor biskupství a dal jej proti vůli kapituly zničit výbuchem střelného prachu. Zboření hradu Kaltenštejn byl využit jako zdroj stavebního materiálu pro blízký hrad Jánský Vrch, jehož rozsáhlá rekonstrukce v té době probíhala.

Trosky hradu, zvané pro svůj vzhled též "Biskupskou čepicí", byly opředeny mnoha pověstmi. Za zmínku stojí, že ještě v 19. století byly ve zříceninách hradu nalezeny cínové mísy, šípy a oštěpy. Tyto nálezy je možno rámcově datovat do 15. století.

Dodnes se z hradu Kaltenštejn zachovaly zbytky mohutné věže (20 m vysoké torzo hlásky) i mnoho obvodových zdí.

Na volně přístupný hrad vede ze Žulové turistické značení.

